

BSO Morgenster

PEDAGOGISCH WERKPLAN

IRIS Opvang
Versie 2.0

Vastgesteld door het MT op 21-12-2021
www.irisopvang.nl

IRIS
OPVANG

Colofon

Het pedagogisch werkplan voor BSO Morgenster van IRIS Opvang is gebaseerd op het pedagogisch beleid van IRIS Opvang en de gegeven richtlijnen van de GGD om bepaalde onderwerpen locatie specifiek te beschrijven.

Opdrachtgever: Directeur Opvang, IRIS Onderwijs & Opvang
Opgesteld door: Sharon Verburg-Beute
Beheer document: Sharon Verburg-Beute

Dit document is beoordeeld door de oudercommissie op 26-10-2021 en vastgesteld op 21-12-2021 door de directeur Opvang van IRIS Onderwijs & Opvang. Op 24-03-2022 is er een tekstuele wijziging geweest i.v.m. de CAO Kinderopvang.

Inleiding

Voor jou ligt het pedagogisch werkplan van BSO Morgenster. Een werkplan dat beschrijft hoe wij invulling geven aan het pedagogisch beleid; onze pedagogische werkwijze. Het geeft richting aan pedagogisch medewerkers op de groep. Daarnaast geeft het ouders inzicht in hoe wij liefdevol, met aandacht en kwaliteit, zorg willen dragen voor hun kinderen.

Dit document is gebaseerd op de visie die we als IRIS met elkaar willen uitdragen. Bij IRIS Opvang staat het kind centraal. Er wordt veel aandacht en zorg besteed aan de algemene basisbehoeften van het kind waarbij het welbevinden (zich 'goed voelen') voorop staat. Dit heeft hoge invloed op de verdere persoonsontwikkeling.¹ Om het kind in deze ontwikkeling maximaal te stimuleren, kijken wij eerst naar het kind (behoeften, kwaliteiten, interesses). Vervolgens creëren wij een veilige, aantrekkelijke en uitdagende omgeving. Het is niet ons doel om een kind op een 'gewenst' niveau te brengen. Ieder kind heeft een eigen, unieke ontwikkeling en dat respecteren wij.

In die ontwikkeling zijn we met elkaar bezig steeds wijzere wereldburgers te worden. Wereldburgers die vertrouwen op God, die vertrouwen op zichzelf en op hun naaste. We zien dan kinderen die zich bewust zijn van hun kwaliteiten, die steeds zelfstandiger worden, die relaties kunnen aangaan met andere kinderen. We zien kinderen die een onderzoekende houding hebben en waarden en normen van anderen respecteren. We laten kinderen vanaf het begin, op hun niveau, meedenken en meedoen (kinderparticipatie) en we dagen ze uit om nieuwe dingen te proberen. Zo zijn we met elkaar op reis en leren we op een spelende manier van elkaar.

Op die reis laten we ons leiden door de volgende waarden:

Liefde en betrokkenheid

Vanuit de Liefde die we kennen, het werk van Jezus Christus, zijn we vanuit onze veelkleurigheid betrokken op het welzijn van de kinderen, dat van hun ouders en op het welzijn van elkaar. Kinderen zijn een voorbeeld voor ons en wij vanuit die Liefde ook voor hen.

Plezier, talentontwikkeling en prestatie

Ons hart ligt bij het kind en vanuit die passie zijn we iedere dag op zoek naar hoe we plezier kunnen creëren. We hebben oog voor de unieke talentontwikkeling en prestaties van ieder kind. We doen ons best een rijke omgeving te scheppen waarin deze ontwikkeling maximale ruimte krijgt.

Professionaliteit en kwaliteit

We vinden het belangrijk kwalitatieve opvang te bieden en stoppen energie in het verder ontwikkelen van onze eigen talenten. Zo wordt de opvang iedere dag een stukje beter. We zijn altijd gericht op wat wel kan en gaan creatief en optimistisch om met vraagstukken die op ons afkomen.

Vanuit liefde voor elkaar creëren we iedere dag een plek waar kinderen zich thuis voelen en de kans krijgen op ontwikkeling.

Team IRIS Opvang

¹ (Bureau Kwaliteit Kinderopvang, 2017)

Inhoud

Inleiding.....	1
Locatiebeschrijving	4
Buitenruimte BSO Morgenster.....	4
Binnenruimte BSO Morgenster	4
De buurt.....	5
Samenwerking met onze onderwijscollega's	6
De groep	7
Openingstijden	7
Indeling van de groepen	7
Beroepskracht-kind-ratio (BKR)	8
Achterwacht.....	8
Pedagogisch medewerkers	8
Stagiaires en pedagogisch medewerkers in ontwikkeling.....	8
Dag op de BSO	10
Nieuw op de BSO.....	10
Dagprogramma	10
Eten en drinken	11
Activiteitsaanbod	11
Uitstapjes	12
VSO en vakantie BSO	13
Het kind.....	14
Welbevinden.....	14
Competent gericht werken.....	14
Kinderparticipatie.....	15
Zelfstandigheid.....	16
In contact met pedagogisch medewerker	16
Mentorschap	17
Privacy.....	18
Ouders/verzorgers	19
Samenwerken	19
Gebruik Kidsadmin	19
Oudercommissie	19
Overige informatie	21
Ruilen en extra dagen afnemen	21
Ziekte van het kind.....	21
Medicijnen	21
Mediaplan.....	21

Feestelijke gebeurtenissen in het gezin	22
Christelijke feestdagen	22
Privacy en social media	22
Veiligheidsbeleid	22
Bibliografie	25

Locatiebeschrijving

BSO Morgenster ligt in Kampen in de wijk Cellesbroek. We zijn gevestigd in hetzelfde gebouw als basisschool de Morgenster. Als BSO zijn wij continue op zoek naar hoe wij samen kunnen werken met de school en met deze wijk. Hieronder zullen we verder ingaan op de binnen- en de buitenruimte van de BSO en de ligging in de wijk. Daarnaast beschrijven we ook de samenwerking met de onderwijscollega's op deze locatie.

Buitenruimte BSO Morgenster

BSO Morgenster maakt gebruik van de buitenruimte grenzend aan het (school)gebouw. De buitenruimte is een natuur- en ontdekspeelplein. Op verschillende plekken vindt je houtsnippers, schelpjes, boomstammen. Er is een blote voetenpad. Verder bestaat het plein uit betonnen tegels met een hekwerk afgebakend plein voor de kleuters. Er staat een klimrek, er is een korfbalpaal en een zandbak. De speeltoestellen worden jaarlijks gecontroleerd, waardoor deze voldoen aan de eisen van het Warenwetbesluit Attractie en Speeltoestellen. Daarnaast zijn in de wijk de volgende plekken aanwezig:

- Speeltuin tegenover de school
- Naast de BSO zit een parkje. Hier kunnen we bij veel zon lekker in de schaduw spelen door de vele bomen die er zijn. Zomers kunnen we picknicken. Er zijn ook leuke struiken, waar de kinderen graag in spelen. In het parkje zit een basketbalveldje.
- Er zijn nog andere speeltuintjes in de buurt, zoals speeltuin Tormentil (7 min. lopen).

Afhankelijk van de mate van zelfstandigheid van de kinderen gaan we samen of mogen ze zelf naar sommige plekken.

Binnenruimte BSO Morgenster

BSO Morgenster heeft beschikking over verschillende ruimtes. De inrichting hiervan is zeer bepalend voor de sfeer, het gevoel van geborgenheid en veiligheid en een goed ingerichte ruimte nodigt kinderen uit tot spelen, ontdekken, ontwikkelen en gezellig samen zijn. Ze noemen de ruimte ook wel 'de derde pedagoog'.² Op basis van ontwikkeling en belangstelling van het kind kan het op de BSO Morgenster gebruikmaken van de volgende ruimtes:

De hoofdruimte

Deze ruimte gebruiken we om te eten/drinken en te spelen. Het eten/drinken gebeurt aan de grote tafel. Ook als kinderen willen knutselen/tekenen kan dat aan deze tafel.

Wij streven ernaar om deze ruimte zo in te delen dat er verschillende hoeken ontstaan. Er is een hoek waar kinderen zich terug kunnen trekken of waar ze rustig kunnen lezen/puzzelen. In een andere hoek wordt door de pedagogisch medewerkers een activiteit klaargezet waar kinderen mee aan de slag kunnen. We maken soms een poppenhoek, de andere keer een bouwhoek.

Opendeuren beleid

Opendeuren beleid is een pedagogische methode waarbij kinderen ook buiten de groepsruimte kunnen spelen. Hierdoor wordt hun wereld groter en maken zij kennis met verschillende materialen. Kinderen hebben behoefte aan beweegruidte en één ruimte biedt soms te weinig uitdaging. In dit beleid staat de emotionele veiligheid van het kind voorop. We kijken naar wat het kind prettig vindt en wat hij/zij aan kan.

Voor iedere ruimte geldt dat er toezicht wordt gehouden door een pedagogisch medewerker (deze is dus niet per se continue aanwezig in de ruimte). Medewerkers zijn proactief aanwezig. Kinderen melden het als ze naar een andere ruimte willen, zodat we weten welk kind zich op welke plek bevindt. We gaan ook samen met de kinderen op pad of naar een andere ruimte.

We sluiten in ons aanbod aan op wat we zien en wat kinderen aangeven. De activiteiten zijn divers waarbij de talenten van onze pedagogisch medewerkers worden ingezet voor alle kinderen.

² (Schreuder, Boogaard, Fukkink, & Hoex, 2019)

Het is belangrijk dat kinderen zich thuis voelen in de ruimte en dat creëren we o.a. door naar hun eigen ideeën hierover te luisteren. Zo wordt het een 'eigen' ruimte.³

De BSO-hal

In de hal staan tafels. Ook hier kan worden gegeten en gedronken. Daarnaast is er ruimte om te tekenen/knutselen. Omdat er meer bewegingsruimte is, krijgen kinderen hier ook de vrijheid om hun fantasie in te zetten en rollenspellen uit te spelen.

De grote keuken

De grote keuken zit naast de BSO ruimte. Ook hier staan tafels waar een basisgroep van de BSO de middag eventueel kan starten met eten en drinken (dit hangt af van het aantal kinderen). Dit is ook de plek waar kinderen ruimte hebben om op tafel dingen te bouwen, bijvoorbeeld met lego. Daarnaast is er in de keuken ruimte om bak- en kookactiviteiten te doen.

De kleuterhal

Verderop in de school zit de kleuterhal. Dit is een plek waar we naar uit mogen wijken. Daar staat bijvoorbeeld een keukentje (poppenhoek) en er is een bouwhoek. Dit is in principe van school, maar we mogen er gebruik van maken. We kunnen hier met de jongste kinderen heen.

Kleine kantoor ruimte

Dit noemen we ook wel de 8+ ruimte. Hier staan tafels waar ze kunnen kleuren/tekenen of spelletjes kunnen doen. Er staat ook een kast met spellen voor kinderen van 8 jaar en ouder. Soms leggen we er ook wel wat kussens neer.

Het speellokaal

Het speellokaal kunnen we in om even lekker te bewegen, te klimmen en te klauteren. We doen hier verschillende spelletjes of laten de kinderen vrij spelen.

VSO, klaslokaal, BSO

Op deze locatie hebben we een eigen BSO ruimte tot halverwege het jaar. Meestal komt er vanaf januari een instroomgroep. Dit geeft ons een uitdaging, omdat het lesgeven andere inrichting vraagt dan de huiselijke sfeer van de BSO. Toch geloven we dat we in samenwerking een plek kunnen creëren waar kinderen van 7.00 tot 18.30 uur kunnen zijn. We zetten het kind centraal. Zij moeten kunnen spelen, zij moeten kunnen leren, beide dingen in die ruimte. Daarom overleggen we regelmatig en passen we niet zomaar dingen aan als het invloed kan hebben op de andere functies die de ruimte moet vervullen. We blijven met elkaar flexibel. We gebruiken de kasten op zo'n manier dat we onderscheid kunnen maken tussen BSO en school. Met kleurtjes of figuurtjes geven we aan wat gebruikt kan worden door de BSO en wat door school. Samenwerking staat centraal. En we laten de kinderen daarin meedenken, want zij hebben vaak creatieve ideeën en oplossingen.

De buurt

De buurt waarin BSO Morgenster is gevestigd heet Cellesbroek. Cellesbroek maakt deel uit van de woonwijk Flevowijk – Cellesbroek – Middenwetering. Cellesbroek is een groene buurt en de eerste huizen zijn gebouwd in 1975. Van die huizen is ongeveer 60% een koopwoning. De overige woningen zijn beschikbaar door middel van huur. In de buurt wonen 7000 mensen waarvan 18% kinderen tussen 0 en 15. 85% van de wijk is autochtoon. De mensen met een migratiachtergrond komen voor een groot deel uit

³ (Schreuder, Boogaard, Fukkink, & Hoex, 2019)

Suriname of Turkije. Het valt op dat in de wijk meer scholen staan dan gemiddeld in Nederland en dat er ook relatief veel inwoners zijn. Daartegenover staat dat het gemiddelde inkomen lager ligt⁴.

Zoals eerder beschreven maken we in het buitenspelen/naar buiten gaan gebruik van verschillende plekken in de wijk. Daarnaast zijn er in deze wijk verschillende organisaties/verenigingen waar we mee kunnen verbinden. Het is voor ons belangrijk om de verbinding te leggen met deze verschillende plekken in de wijk om ook op deze manier ons en de kinderen te ontwikkelen tot wijze wereldburgers. Het zijn plekken waar we naartoe kunnen of verbinding mee kunnen leggen om met en van elkaar te leren of betrokken te zijn.

Samenwerking met onze onderwijscollega's

BSO Morgenster zit in hetzelfde gebouw als CBS de Morgenster van IRIS. Samen met de school zetten wij het kind centraal. We streven ernaar het welbevinden en de ontwikkeling van het kind maximaal te ondersteunen. Op de school werken ze vanuit de nieuwsgierigheid van het kind en sluiten ze aan bij de innerlijke motivatie om te leren. Kinderen stellen zelf doelen en werken daar vervolgens op hun eigen manier naar toe. De school heeft het welbevinden voorop staan en werkt vanuit de relatie met het kind. Kinderen doen actief mee in het bedenken van thema's. In de opvang werken we competent gericht, laten we de kinderen participeren en zijn we op zoek naar hoe zij zich verder kunnen ontwikkelen. Ook wij werken vanuit de nieuwsgierigheid en intrinsieke motivatie van het kind. De BSO doet dit door kinderen actief te betrekken bij de activiteiten en op een ongedwongen manier het spel van het kind te verrijken.

Wat deze visies verder gemeen hebben, is dat ze het beste willen voor het kind. Hiervoor werken we nauw samen. Omdat we in hetzelfde gebouw zitten komen we in de wandelgangen als IRIS opvang collega's vaak IRIS onderwijs collega's tegen. Vaak maken we dan een praatje over koetjes en kalfjes, maar ook om afstemming te vinden. Omdat de kinderen na hun schooldag naar de BSO komen, is er contact tussen de leerkrachten en pedagogisch medewerkers. Als er bijzonderheden zijn voorgevallen met het kind op school of ouders hebben 's ochtends iets doorgegeven wat van belang is, wordt dit doorgegeven, zodat we goed kunnen aansluiten bij het kind. Contact en overdracht zijn voor ons belangrijk. Mocht er een zorgoverleg met het zorg advies team (ZAT) plaatsvinden over een kind dat ook op de BSO zit, dan zijn wij bereid in daarin onze bijdrage te leveren. Uiteraard vragen we hiervoor eerst toestemming aan ouders.

De adjunct directeur van de school en de assistent leidinggevende van de BSO hebben regelmatig een overleg. In dit gesprek is er ruimte om praktische dingen te bespreken, maar wordt er ook zeker nagedacht over pedagogisch beleid. We streven ernaar te werken als één team vanuit één pedagogische visie. Er is afstemming over activiteiten, zoals Kerst en Sinterklaas. Als er bijzonderheden komen uit het gesprek, wordt dit door de assistent leidinggevende doorgegeven aan de pedagogisch medewerkers van die locatie. Er is in de wandelgangen ook contact tussen de directeur en de pedagogisch medewerkers waarbij wordt gesproken over organisatorische punten. Via het overdrachtschriftje kan dit gecommuniceerd worden met de rest van de pedagogisch medewerkers.

⁴ (Cellesbroek Kampen, z.d.)

De groep

Openingstijden

BSO Morgenster biedt voorschoolse en naschoolse opvang. Wij sluiten met de naschoolse opvang aan op de sluitingstijd van de school. Vandaar dat onze openingstijden als volgt zijn:

VSO 7.00 tot 8.30 uur.

BSO na schooltijd tot 18.30 uur.

Vakantie/studiedagen/feestdagen

Op de studiedagen van de school en in de schoolvakanties bieden wij de hele dag opvang. We zijn dan geopend van 7.00 tot 18.30 uur.

De opvang is gesloten op:

- Nieuwjaarsdag
- Tweede Paasdag
- Koningsdag
- Één keer in de 5 jaar op Bevrijdingsdag (2025, 2030, 2035)
- Hemelvaartsdag
- Tweede Pinksterdag
- Eerste en tweede Kerstdag

Op Goede Vrijdag en op Bevrijdingsdag in andere jaren dan 2025, 2030, 2035 zijn wij gewoon geopend.

Indeling van de groepen

Op de BSO Morgenster hebben we 50 kindplaatsen. Dat betekent dat we 3 basisgroepen hebben van maximaal 22 kinderen van 4 tot 12⁵.

Er zijn vaste subgroepen waarin de kinderen worden opgevangen als ze uit school komen. Kinderen weten in welke subgroep zij thuis horen. De groepen zijn afhankelijk van de groepsgrootte en het aantal PM'ers op de groep en zijn ingedeeld op leeftijd. In principe gaat iedere PM'er met een groepje kinderen eten en drinken. Het kan dus voorkomen dat er drie subgroepen zijn, ook als dit er maar twee moeten zijn. Daarnaast blijven we kijken naar het kind. Soms kan een kind van subgroep wisselen omdat het daar behoefte aan heeft.

De kinderen krijgen vervolgens de vrijheid om te spelen in de verschillende beschikbare ruimtes. Als er meerdere pedagogisch medewerkers aanwezig zijn op een middag verdelen we ons vaak in kleinere groepen. Over het algemeen baseren we dit op leeftijd, maar het kan ook zijn dat we op basis van de activiteiten een verdeling maken. Het verdelen doen we om rust te creëren in de groep en om gericht aandacht te kunnen geven aan ieder kind. Voor zover mogelijk verdelen de pedagogisch medewerkers zich op basis van hun

Vier ogen principe

Het vier ogen principe is niet van kracht voor de BSO. Omdat de kinderen op de BSO niet gebonden zijn aan één ruimte is het onmogelijk dat in iedere ruimte een pedagogisch medewerker aanwezig is. Het zou de kinderen ook beperken in hun vrijheid. De pedagogisch medewerkers lopen wel rond en komen hierbij in alle ruimtes. Zo streven we ernaar dit principe wel zo veel mogelijk te hanteren. In de BSO ruimtes wordt gebruik gemaakt van doorkijkramen. Daarnaast komen de assistent-leidinggevende, leerkrachten en andere volwassenen die aanwezig zijn in de school geregeld in de ruimtes waar de BSO gebruik van maakt. Stagiaires worden niet meegeteld om aan de beroepskracht-kind-ratio te voldoen maar dienen uiteraard wel als extra paar ogen. We doen er alles aan om een zo veilig mogelijke omgeving te creëren. Tijdens vakanties kunnen de BSO en kinderopvang samenwerken als de kind-aantallen dat toelaten.

⁵ (Besluit Kwaliteit Kinderopvang, 2020)

mentorkinderen, zodat zoveel mogelijk kinderen de middag doorbrengen met een bekend gezicht.

Het kan voorkomen dat het kind op een andere dag komt dan zijn/haar vaste dagen (door te ruilen bijvoorbeeld). Daardoor kan het zijn dat er geen bekend gezicht aanwezig is. Wij houden hier als pedagogisch medewerkers rekening mee en nemen de tijd om het kind te laten wennen.

In de vakanties of op studiedagen worden locaties soms samengevoegd (zie [vakantie BSO](#)). Vooraf worden ouders hierover geïnformeerd.

Beroepskracht-kind-ratio (BKR)

Binnen IRIS Opvang houden wij ons aan de wet- en regelgeving die van toepassing is op de kinderopvang.⁶ Voor kinderen van 4 t/m 7 jaar is dit 1 pedagogisch medewerker per 10 kinderen. Voor kinderen van 8 t/m 13 jaar is dit 1 pedagogisch medewerker per 12 kinderen. Zitten 4 t/m 13 jarigen in een groep? Dan geldt 1 pedagogisch medewerker per 11 kinderen. Met behulp van de rekentool op 1ratio.nl berekenen wij hoeveel pedagogisch medewerkers er aanwezig moeten zijn.

Het kan voorkomen dat we afwijken van de BKR tussen 18.00 en 18.30⁷. In vakanties of vrije dagen hanteren wij de drie-uursregeling zoals ook geldt bij de kinderopvang.

Binnen onderstaande tijden wijken wij dan af van de BKR:

- Tussen 7:30 en 8:30
- Tussen 13:00 en 14:00
- Tussen 17:30 en 18:30

In alle momenten dat we afwijken, is altijd minimaal de helft van het verplichte aantal medewerkers aanwezig. Dus als er vanuit de BKR 3 pedagogisch medewerkers verplicht zijn, zijn er minimaal 2 pedagogisch medewerkers op de groep.

Achterwacht

De assistent-leidinggevende komt regelmatig op de locatie om o.a. de pedagogisch medewerkers te kunnen ondersteunen. Bij acute situaties zoals het onwel worden van een pedagogisch medewerker staan er verschillende achterwachten paraat. Hiervoor hebben wij een calamiteitenplan met namen en telefoonnummers. Deze nummers staan in de telefoon van de locatie. Hoe de achterwacht verder geregeld is, staat vermeld in ons beleid 'Veiligheid en gezondheid'. De achterwacht dient binnen vijftien minuten aanwezig te kunnen zijn op locatie⁸.

Pedagogisch medewerkers

De pedagogisch medewerkers die werken binnen onze BSO beschikken allemaal over een geldig diploma, vastgesteld in de cao Kinderopvang. Daarnaast heeft ook iedere medewerker een EHBO diploma. We werken met vaste gezichten op de groep, omdat dit bijdraagt aan een gevoel van veiligheid. Als medewerkers niet kunnen wordt er gezocht naar een invaller. We houden er rekening mee dat dit voor sommige kinderen even wennen zal zijn en nemen daar de tijd voor.

Stagiaires en pedagogisch medewerkers in ontwikkeling

We werken binnen IRIS opvang met stagiaires van verschillende opleidingen en niveaus. In het pedagogisch beleid is vastgelegd welke taken passen bij die verschillende

⁶ (Besluit Kwaliteit Kinderopvang, 2020)

⁷ (Drie-uursregeling)

⁸ (Besluit Kwaliteit Kinderopvang, 2020)

niveaus. Een stagiaire wordt geïntroduceerd bij ouders. Zij stellen zich persoonlijk voor aan ouders en/of via de nieuwbrief van de locatie.

We laten stagiaires nooit zelfstandig op de groep staan (m.u.v. pauzes), en wijken niet af van de regels die de CAO geeft voor de inzet van stagiaires. Zij zijn immers nog in opleiding en kunnen de verantwoordelijkheid voor de groep nog niet zelfstandig dragen. Wel bieden we BOL- of hbo-stagiaires in het 2e of 3e studiejaar, vanwege omstandigheden als ziekte en personeel krapte tijdens vakantie, soms een invalcontract. Op zo'n moment tellen zij mee voor de BKR. Bij formatieve inzet van BOL- of hbo-stagiaires houden we ons aan de regels in de CAO Kinderopvang en creëren we goede randvoorwaarden, zoals het werken naast een ervaren beroepskracht en een positief oordeel van de werkbegeleider over de het pedagogisch handelen van de stagiair.

Afhankelijk van de opleidingsfase kunnen ook BBL-stagiaires of pedagogisch medewerkers in ontwikkeling eventueel meetellen voor de BKR. Ook hierbij houden wij ons aan de wettelijke regels en de CAO Kinderopvang. Dit betekent dat we hen pas formatief inzetten, wanneer dit volgens de vastgestelde formatieve inzetbaarheid mag. Ook zetten we deze beroepskracht pas in als zij daar zelf toe in staat is

De formatieve inzet van een beroepskracht in opleiding wordt bepaald door de fase van de opleiding. IRIS Opvang stelt de formatieve inzetbaarheid in fase 1 en fase 2 vast op basis van informatie van de opleidings- en praktijkbegeleider en legt dit schriftelijk vast. Verder creëren we goede randvoorwaarden. De BBL-er wordt niet alleen ingezet, maar werkt in combinatie met een ervaren collega. Ook staat zij niet alleen tijdens opening of sluiting, en zien we toen op een positief en veilig opleidingsklimaat. Begeleiding vindt plaats door een praktijkbegeleider en de betreffende clustermanager.

Tot slot streven we ernaar deze groep pedagogisch medewerkers dus zoveel mogelijk op één bepaalde locatie in te zetten. Dit is goed voor de kinderen op deze locatie, én goed voor de betreffende medewerker.

Dag op de BSO

Nieuw op de BSO

Als het kind al bij de kinderopvang zat en nu de overgang maakt naar de BSO, zorgt de mentor van het kind voor een overdracht met de pedagogisch medewerker van de BSO. Als ouders dit op prijs stellen, kunnen zij bij dit overdrachtsgesprek aanwezig zijn. Het kan natuurlijk ook dat een kind op latere leeftijd of niet vanaf de kinderopvang doorstroomt.

In beide gevallen schrijven ouders hun kind in en ondertekenen zij een contract. Daarna komen zij samen met hun kind voor een intakegesprek. In dit gesprek kunnen het kind en zijn/haar ouders vertellen over wie het is. Er wordt gesproken over waar het kind van houdt, welke interesses het heeft en wat het kind eventueel nodig heeft. Het kan zijn dat er privacy gevoelige gegevens zijn die ouders liever delen zonder het kind of dingen die voor het kind belastend zijn. Hierover wordt van tevoren afstemming gezocht door daar specifiek naar te vragen bij ouders. In het intakegesprek wordt ook afgesproken wanneer het kind voor het eerst naar de opvang zal gaan. Als het kind het spannend vindt, is het natuurlijk altijd mogelijk een keer na schooltijd op de BSO te komen kijken met ouders.

De eerste dag dat het kind officieel op de BSO komt, is er extra aandacht voor hem/haar zodat het rustig kan wennen aan de BSO, de andere kinderen en natuurlijk aan de pedagogisch medewerkers. Er is een mogelijkheid om het kind die dag ook eerder op te halen dan de andere kinderen. Op die manier is er extra tijd voor een goede overdracht van de pedagogisch medewerkers aan ouder(s).

Als het kind zich niet gemakkelijk mengt in de groep, nemen wij zelf het initiatief met hem/haar te spelen. Dit is voor andere kinderen aantrekkelijk, waardoor ze mee komen doen. Op die manier kunnen wij ons langzaam terugtrekken. Ook stimuleren we het kind te spelen met kinderen van wie we denken dat ze bij elkaar passen, bijvoorbeeld klasgenootjes. We houden het kind gedurende de eerste weken extra in de gaten en laten het kind op zijn eigen tempo kennismaken met de BSO.

Dagprogramma

Kinderen komen uit school

De jongste kinderen worden opgehaald bij hun leerkracht; dit kan zijn in de klas of wanneer de school al uit is op het plein. Dit biedt dan gelijk ook de mogelijkheid tot overdracht over de gebeurtenissen van de dag, maar ook in geval van ziekte. De kinderen van groep 3 t/m 8 komen meestal zelfstandig naar de BSO. Ook met het ophalen of zelfstandig naar de BSO komen, kijken we naar het kind en wat hij/zij nodig heeft. Wanneer een kind klasse-dienst heeft komt het zich na schooltijd eerst melden bij de BSO. Met de leerkrachten is afgesproken dat de BSO-kinderen maximaal 10 minuten later aanwezig zijn.

Bij binnenkomst krijgen de kinderen gelegenheid om naar de wc te gaan en wast iedereen de handen. We registreren in KidsAdmin welke kinderen aanwezig zijn. Wanneer er kinderen worden gemist, achterhalen we waar zij zijn en schakelen zo nodig een leerkracht of een achterwacht in.

Invulling van de middag

De kinderen worden in de subgroepen opgevangen om te eten en drinken. Deze structuur zorgt voor een bepaalde rust op de groep. Daarna is er ruimte voor vrij spel,

[geplande activiteiten](#), buitenspelen of een uitstapje, waarbij de groepen ook door elkaar gaan. Het tweede eetmoment gaan de kinderen weer uiteen in de subgroepen. Daarna kan er nog worden gespeeld en worden de eerste kinderen alweer opgehaald.

Ophalen

Als de ouders de kinderen komen ophalen, wordt er een overdracht gedaan over wat de kinderen die dag gedaan hebben. De kinderen kunnen dan ook laten zien waar ze die middag mee bezig zijn geweest. In overleg met ouders mogen oudere BSO-kinderen zelfstandig vanuit de BSO naar huis gaan. Hiervoor hebben we een [zelfstandigheidsverklaring](#).

Eten en drinken

Op de BSO hebben we op de korte middagen twee eet- en drinkmomenten. Wij zien dit als een activiteit op zich. Op deze manier kunnen we in het alledaagse de ontwikkeling stimuleren. We betrekken de kinderen door ze zelf fruit te laten snijden en ze te laten helpen afwassen. Wij maken voor de drink- en eetmomenten gebruik van glazen, 'echte' messen en aardewerk schaaltes/borden. Hiermee geven we kinderen vertrouwen en geven we ze de boodschap mee: 'Ik kan het'. Voor sommige kinderen kan het snijden nog moeilijk zijn en daardoor ook een beetje spannend. We houden daarin altijd zicht op de veiligheid en dagen de kinderen tegelijkertijd uit zich hierin te ontwikkelen.

De kinderen hebben ieder een eigen wasknijper met hun naam erop. Deze wasknijper kan op het glas worden gezet. Hierdoor hebben kinderen hun eigen beker, kunnen ze die de hele middag terugvinden en daar dus ook 'zorg voor dragen'. Op deze manier kunnen ze ook makkelijk zelf tussendoor drinken als ze dorst hebben. Er staat altijd een kan water klaar.

Op studiedagen/vakantiedagen wordt er geluncht. Tijdens deze momenten doen de kinderen zoveel mogelijk zelf. We hanteren de richtlijnen van het voedingscentrum, die ook beschreven staan in het voedingsbeleid van IRIS Opvang. Wij zorgen ervoor dat er ruim voldoende afwisseling in gezonde voeding is. De keuze in minder gezonde voeding is beperkt. De kinderen hebben hierin keuzevrijheid en verantwoordelijkheid. Wij stimuleren de kinderen om gezond en verantwoord te eten en te drinken.

We beginnen de eet- en drinkmomenten altijd met het wassen van onze handen. We eten in de subgroepen. Soms eten de kinderen met 'zelfstandigheid' zelf. Ze eten dan wel in het zicht van een pedagogisch medewerker. We streven naar een gezellige sfeer tijdens het eten. We stimuleren de kinderen altijd iets te eten en te drinken. Als we ons zorgen maken over het eet- en/of drinkgedrag van het kind, maken we dit bespreekbaar. In eerste instantie, kijkend naar de leeftijd, praten we met het kind zelf en vervolgens ook met ouders (zie ook het kopje ['privacy'](#)). We houden rekening met allergieën bij kinderen. Als er sprake is van een allergie bij het kind, dan staat dit vermeld in KidsAdmin.

Activiteitsaanbod

Binnen onze BSO vinden wij het belangrijk dat er een goede balans is tussen vrije tijd en gezamenlijke activiteiten. Kinderen krijgen bij ons de vrijheid om te kiezen waarmee ze willen spelen en met wie. Dit bevordert de autonomie van de kinderen, ze kunnen experimenteren en ervaren door te doen en ze kunnen samen spelen en vrienden maken⁹. Dit komt mede doordat de ruimte zo is ingericht dat het uitnodigt om te

⁹ (Schreuder, Boogaard, Fukkink, & Hoex, 2019)

spelen. In deze momenten zijn de pedagogisch medewerkers actief aanwezig en toch op de achtergrond. Een voorbeeld: met een simpele vraag over het spel van de kinderen stimuleren ze de fantasie en creativiteit. De kinderen worden geprikkeld en zo wordt er een nieuwe impuls gegeven aan het spel. Vervolgens trekt de pedagogisch medewerker zich weer terug en loopt naar een andere plek, zodat de kinderen ongestoord verder kunnen spelen.

Daarnaast bieden we bijna altijd een gezamenlijke activiteit (of meerdere) aan. Ook dit doen we met verschillende doelen zoals het bevorderen van de ontwikkeling op een speelse manier, kinderen bij de groep betrekken, nieuwe interesses/talenten ontdekken en ontwikkelen. Het aanbieden van gezamenlijke activiteiten doen we vanaf 2021 met behulp van het programma DoenKids. Dit is een database waarin duizenden activiteiten staan die op de opvang gedaan kunnen worden. We vinden het belangrijk dat we samen met de kinderen de activiteiten uitzoeken. Zij hebben inspraak in wat er op de planning komt en vervolgens verdelen we ook de taken in de voorbereiding. Zo krijgen ze niet alleen inspraak, maar ook verantwoordelijkheid¹⁰ en wordt het hun eigen programma. De activiteiten kunnen variëren van koken en bakken, sport en spel tot activiteiten in de natuur, knutselen en nog veel meer.

Uitstapjes

Met enige regelmaat zullen we als BSO erop uitgaan om verschillende plekken in de omgeving te bezoeken (zie [Buitenruimte](#) voor voorbeelden hiervan). We doen dit altijd lopend of met de auto. De pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van de verantwoordelijkheid die ze dragen voor de kinderen en zorgen dat de veiligheid gewaarborgd is. Dit doen ze onder andere door het goed voorbereiden van de activiteit en het in acht nemen van de richtlijnen voor het vervoer van kinderen in de auto. Gaan ze met de kinderen de wijk uit, dan wordt dit altijd doorgegeven aan de assistent leidinggevende of de achterwacht.

Afspraken:

- De pedagogisch medewerkers kennen de kinderen en zijn zich tevens bewust van de risico's die ze lopen met het betreffende uitstapje;
- Een pedagogisch medewerker mag, afhankelijk van de leeftijd van de kinderen (BKR) met 10 of 11 kinderen op pad
- Tijdens uitstapjes ligt de verantwoordelijkheid voor de kinderen altijd bij de pedagogisch medewerkers. Deze wordt niet overgedragen, tenzij dit anders overeengekomen is, aan een andere persoon of organisatie.
- De ouders zijn geïnformeerd over het uitstapje.
- Toegang tot de adressenlijst (inclusief de noodnummers) van de kinderen nemen we mee (een ipad of een telefoon).
- Een opgeladen mobiele telefoon met voldoende beltegoed wordt meegenomen.
- Een EHBO-doos wordt meegenomen. (zonnebrandcrème in de zomer)
- De pedagogisch medewerkers nemen voldoende eten en drinken mee voor de kinderen.
- De pedagogisch medewerkers hanteren wettelijke richtlijnen voor vervoer van kinderen in de auto.

Bij het vervoeren van kinderen in personenauto's houden we ons aan de wettelijke voorschriften.

- Iedere auto heeft een inzittendenverzekering;

¹⁰ Kinderparticipatie (Schreuder, Boogaard, Fukkink, & Hoex, 2019)

- Er mogen zoveel kinderen vervoerd worden als er kinderzitjes/stoelverhogers en/of autogordels zijn (met dien verstande dat van een gordel slechts één kind gebruik mag maken).
- Voor kinderen onder de drie jaar is een goedgekeurd kinderstoeltje verplicht.
- Voor kinderen kleiner dan 1.35 meter is het gebruik van autogordel met een stoelverhoger verplicht.
- Onder deze voorwaarden mogen kinderen dan zowel voor- als achterin zitten.

Kind raakt de groep kwijt tijdens uitstapje

Als een kind de groep kwijtraakt/wegloopt tijdens een uitstapje stelt de pedagogisch medewerker in overleg met collega alles in het werk het kind terug te vinden. Daarbij zorgen ze voor goede opvang voor de overige kinderen. Als het kind niet gevonden wordt, informeert de pedagogisch medewerker de leidinggevende. De leidinggevende informeert de ouders van het kind. Indien nodig wordt er melding gemaakt bij de politie. Loopt een kind van de BSO weg dan worden dezelfde maatregelen getroffen.

Bereikbaarheid ouders

Het is van groot belang dat ouders goed bereikbaar zijn in de tijd dat het kind de opvang bezoekt. Ouders overhandigen bij het aangaan van een contract noodnummers die gebeld kunnen worden als ouders niet bereikbaar zijn.

VSO en vakantie BSO

VSO

IRIS Opvang biedt in de ruimte van BSO Morgenster ook voorschoolse opvang aan. Ons doel met de VSO is een rustige en ontspannen start van de dag. Bij binnenkomst begroeten we de kinderen en is er voor ouders/verzorgers gelegenheid om bijzonderheden door te geven of even te kletsen. Vervolgens is er tijd voor de kinderen om vrij te spelen. Activiteiten die we doen, ontstaan spontaan. We maken er een fijne ochtend van zodat de kinderen vervolgens rustig naar school kunnen gaan.

Mochten kinderen een zelfstandigheidsformulier hebben, mogen zij naar buiten wanneer de pleinwacht er is en gaan ze zelfstandig de school binnen wanneer de bel gaat.

Vakantie BSO

De vakantie BSO heeft een andere vorm dan de 'gewone BSO-dagen'. We gebruiken hiervoor de 'werkwijze Vakantie BSO'. In de vakanties openen we verschillende locaties, afhankelijk van het aantal kinderen. Ook het personeel van de BSO's draaien hun diensten op die locaties en waar mogelijk worden medewerkers van verschillende locaties gemixt zodat er bekende gezichten zijn voor de kinderen.

Van tevoren worden de aangemelde kinderen verdeeld en dit wordt naar ouders gecommuniceerd. Kinderen kunnen op deze dagen al vanaf de ochtend aanwezig zijn en dus is er meer ruimte voor activiteiten, uitstapjes en uitdaging in het programma. Iedere vakantie zorgt een van de medewerkers voor een activiteitendraaiboek. Ook hierin laten wij de kinderen meedenken en betrekken wij ze bij de voorbereiding. We vinden het, zoals eerder beschreven, belangrijk dat we de verbinding blijven leggen met de wijk. Juist in de vakantie hebben we hier meer tijd voor en streven we er dus naar om daar ook iets mee te doen, zoals kerstkaartjes schrijven en rondbrengen bij de ouders.

Het kind

Ieder kind is waardevol en uniek geschapen. Ieder kind heeft behoeften, die wij als IRIS Opvang centraal willen stellen. Allereerst behoefte aan een gevoel van veiligheid, aan liefde, aan warmte. Een kind beschikt over veel competenties, is gemaakt om te ontwikkelen. Het heeft hierin behoefte aan vertrouwen en de ruimte om deze competenties ook te benutten. En vanuit deze visie kunnen wij niet anders dan ze in liefde omringen en maximaal ondersteunen in hun ontwikkeling. Daarin zijn voor ons een aantal dingen belangrijk.

Welbevinden

Welbevinden staat voor IRIS opvang hoog in het vaandel. We hebben het dan over een kind dat zich 'goed voelt'. Vaak zien we dan dat het kind levenslustig, actief en ontspannen is. Het kind staat open voor anderen en heeft zelfvertrouwen.¹¹

Welbevinden is een resultaat van een goede fysieke en emotionele veiligheid die gecreëerd wordt. De fysieke veiligheid staat beschreven in ons veiligheidsbeleid en wordt regelmatig besproken in de vergadering op de locatie.

Emotionele veiligheid willen we bieden door bewust in te zetten op een vertrouwde relatie met de kinderen. Deze band creëren we door het kind te zien, zijn naam te noemen, interesse te tonen in wat het leuk vindt en te helpen als het kind zich verdrietig of boos voelt. We staan voor de kinderen klaar. We hebben een observerende houding die maakt dat we signalen van de kinderen kunnen opvangen om daar vervolgens op een passende manier op te reageren. Hierdoor ontstaat onderling vertrouwen. Daarnaast zorgen we ook voor emotionele veiligheid door in de groepen bepaalde structuren en rituelen in te bouwen. De duidelijkheid en voorspelbaarheid die hiermee samen gaan, zorgen voor een veilige omgeving.

Een laatste punt wat bijdraagt aan emotionele veiligheid is een vertrouwde relatie tussen de kinderen onderling. De positieve sfeer in de groep is belangrijk en iets waar wij continue naar streven. Dit doen wij allereerst door als pedagogisch medewerkers het goede voorbeeld te geven: wij accepteren ieder kind. We laten zelf zien welk gedrag gewenst is. Daarnaast gebruiken we de activiteiten en spelletjes om het groepsgevoel te vergroten. Maar ook in kleine groepjes laten we kinderen samen dingen doen, zodat nieuwe contacten en vriendschappen kunnen ontstaan.

Competent gericht werken

Het welbevinden draagt in hoge mate bij aan het spelen van de kinderen, hun talentontwikkeling en de ruimte om te experimenteren.¹² Daarnaast vinden wij het belangrijk te werken vanuit vertrouwen. Vertrouwen in het kind waardoor het kind gaat vertrouwen in zichzelf en in de ander. Ze zijn competent en dat willen we ze laten ervaren. We sluiten daarom aan bij de ontwikkeling van ieder kind en dagen ze uit het volgende stapje te zetten. Door een positieve benadering dagen we ze uit nieuwe dingen te ontdekken (bijvoorbeeld: 'Zullen we proberen ...'). We stimuleren de kinderen zelf dingen op te lossen en elkaar te helpen.

Pesten

Wanneer er gepest wordt pakken wij dit direct aan want de impact van pesten kan erg groot zijn. Wij wijzen de kinderen die pesten, op de gevolgen. Wij proberen het kind dat gepest wordt weerbaar te maken en laten het kind eerst zelf proberen er uit te komen om zo te leren voor zichzelf op te komen. Ook in groepsverband wordt dit besproken. Jaarlijks besteden we hier met de kinderen extra aandacht aan. We maken samen huisregels en bespreken wat ze kunnen doen als ze gepest worden of als ze zien dat iemand gepest wordt. We sluiten aan bij het pestprotocol van de school. De samenwerking met de leerkracht is hierbij van essentieel belang.

¹¹ (Schreuder, Boogaard, Fukkink, & Hoex, 2019)

¹² (Schreuder, Boogaard, Fukkink, & Hoex, 2019)

Er is een werkgroep binnen IRIS Opvang die zich bezighoudt met deze werkwijze. We streven ernaar ons blijvend te ontwikkelen in het competent gericht werken. We laten ons hierin inspireren door Emmi Pikler, die een visie heeft op vrij spelen en ontwikkelen in een eigen tempo. De visie van Reggio Emilia speelt hierin ook een belangrijke rol, zij legt de nadruk op luisteren naar het kind. En zij onderscheidt drie pedagogen: het kind zelf en de andere kinderen om hem/haar heen, de volwassene en de omgeving.

We geven het competent gericht werken vorm door actief bezig te zijn met de omgeving (de derde pedagoog). We kiezen bewust in ons aanbod en werken veel met natuurlijke en echte materialen. We zijn continue op zoek naar activiteiten die spelenderwijs (want het blijft vrije tijd) bijdragen aan de ontwikkeling van de kinderen. Hierin vormt DoenKids een belangrijk onderdeel, omdat zij een database vol hebben met activiteiten die de ontwikkeling stimuleren op allerlei gebieden. Maar ook in de alledaagse activiteiten werken we vanuit het competente kind. Zo hebben we porseleinen servies in plaats van plastic en laten we de kinderen helpen in de voorbereiding van bijvoorbeeld het fruitmoment.

Kinderparticipatie

Vanuit het competent gericht werken en vanuit de visie van IRIS, vinden we het belangrijk dat kinderen leren samenleven. Kinderparticipatie draagt bij aan het opgroeien tot verantwoordelijke burgers. Het is mooi dat kinderen leren voor later en we met kinderparticipatie bijdragen aan deze ontwikkeling. Maar juist ook het plezier in het nu en het leven als waardevolle mensen is voor ons een reden kinderparticipatie in te zetten. We willen dat ze zich gehoord en gezien voelen en hun mening en ideeën de ruimte geven.¹³

Kinderparticipatie is op dit moment in ontwikkeling bij IRIS Opvang, omdat wij het belangrijk vinden dat kinderen ook een stem hebben in de organisatie. Wij willen ze een fijne omgeving bieden waar ze zich thuis voelen en waarin zij ruimte krijgen om invulling te geven aan hun vrije tijd. Door kinderen een stem te geven in het bedenken van activiteiten of het inrichten van de ruimte sluiten deze beter aan bij de interesses en de behoeften van het kind.

We willen kinderen niet alleen betrekken bij het bedenken van activiteiten, maar ook bij de uitvoering ervan. De kinderen krijgen zo ook te maken met de organisatie van een activiteit. Hierdoor voorkomen we dat zij veel creatieve ideeën hebben die de pedagogisch medewerker vervolgens moet uitvoeren. We laten ze daarin onderling overleggen, zodat ze ook leren naar elkaar te luisteren en samen tot een plan te komen.

We hebben op de BSO een ideeën- en wensenpot. Kinderen worden uitgenodigd hun ideeën hierin te stoppen. We denken dan aan activiteiten die we kunnen ondernemen, hoe we in de groep met elkaar omgaan, hoe we de ruimte kunnen inrichten etc. We bespreken met de kinderen wat erin is gestopt. Dit doen we vaak tijdens het eet/drinkmoment.

¹³ (Pijl, 2013)

Zelfstandigheid

Kinderen hebben, zeker naarmate zij ouder worden, behoefte aan zelfstandigheid.¹⁴ Binnen IRIS Opvang stimuleren wij dit graag en daarbij maken we gebruik van een zelfstandigheidsverklaring. Dit vormt een hulpmiddel in de ontwikkeling naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Zelfstandigheid betekent voor ons dat kinderen een bepaalde vrijheid krijgen en dat wij daarin nabij blijven. We gaan regelmatig kijken waar de kinderen zijn en of het nog goed gaat. Wij hanteren vijf soorten verklaringen:

1. Ik mag alleen op het schoolplein spelen
2. Ik mag alleen in de speeltuin spelen
3. Ik mag alleen in de struiken/bosjes naast de BSO spelen
4. Ik mag alleen naar huis
5. Eventuele overige afspraken met ouders

Als adviesleeftijd voor gebruikmaking van zelfstandigheid hanteren wij over het algemeen de leeftijd van 8+. Wanneer ouders van mening zijn dat hun kind eerder toe is aan (een bepaalde) zelfstandigheid kunnen zij dit kenbaar maken en zoeken we samen naar een passende oplossing. Wanneer ouders tekenen voor (een gedeeltelijke) zelfstandigheid ligt daarmee ook de volle verantwoordelijkheid bij de ouders zelf. Wanneer een pedagogisch medewerker signaleert dat een kind de zelfstandigheid niet aan kan, wordt dit besproken met de ouders en kan de zelfstandigheid worden ingetrokken.

In contact met pedagogisch medewerker

De pedagogisch medewerker en zijn/haar relatie met het kind is een belangrijke factor in eigenlijk alle vier de opvoedingsdoelen waar we in de opvang aan werken¹⁵. Daarom zijn onze pedagogisch medewerkers zich bewust van wat zij te geven hebben in deze relatie. Je ziet ons binnen BSO Morgenster¹⁶:

Emotionele ondersteuning bieden

Ieder kind komt met zijn eigen gevoelens binnen en de wij zijn erop gericht hier tijd voor te maken. Door de kinderen vragen te stellen, even op schoot te nemen, een grapje te maken of rustig een boekje te lezen, sluiten we bij ze aan en laten we weten dat we er zijn. We luisteren naar de kinderen en benoemen de emoties die we zien. We hebben respect voor ieder kind.

De autonomie respecteren

Ieder kind moet zichzelf kunnen zijn. Wij gaan daarin mee en houden rekening met de verschillen tussen kinderen. We geven de kinderen ruimte om zelf te spelen (opendeurenbeleid), zonder onze bemoeienis. Daarnaast geven wij de kinderen verantwoordelijkheden, zoals het opruimen van de schuur of het inschenken van het drinken. We praten op een gelijkwaardig niveau met ze.

Leiding geven en structuur bieden

Een bepaalde mate van sturing, zorgt voor duidelijkheid en daarmee ook voor een veilig gevoel. Wij zijn leidend aanwezig als het gaat om een vlot verloop van het programma en geven sturing bij georganiseerde activiteiten. We geven ook grenzen aan als

¹⁴ (Schreuder, Boogaard, Fukkink, & Hoex, 2019)

¹⁵ Pedagogische doelen: 1. Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid
2. Het bevorderen van persoonlijke competentie
3. Het bevorderen van sociale competentie
4. Socialisatie door overdracht van waarden en normen

¹⁶ Interactievaardigheden voor de pedagogisch medewerker (Schreuder, Boogaard, Fukkink, & Hoex, 2019)

kinderen situaties onvoldoende kunnen inschatten. Daarbij richten wij ons altijd op het gedrag van het kind, niet op eigenschappen of emoties van het kind. Wij geven ik-boodschappen en zeggen wat we wél verwachten van een kind.

Informatie en uitleg geven

We grijpen kansen aan om met kinderen te praten over allerlei onderwerpen. We vinden het interessant om samen uit te zoeken waar we antwoorden kunnen vinden op de vragen die ze hebben. Misschien weet een ander kind het of kunnen we via een boek of internet een antwoord vinden. Dingen uitleggen komt ook voor als er een activiteit op de planning staat. Meestal kiezen we ervoor dit tijdens een groepsmoment te communiceren. Daarnaast zorgen we voor een duidelijk begin en einde van de activiteit, zodat de kinderen weten waar ze aan toe zijn. We betrekken de kinderen in de voorbereiding van de activiteit en het afsluiten en opruimen.

Interacties in de groep begeleiden

Wij stimuleren de onderlinge contacten en proberen de kinderen bij elkaar te betrekken. Als een kind weinig contact heeft met andere kinderen gaan wij eerst met het betreffende kind spelen, om zo de kans te vergroten dat er ook andere kinderen bij komen kijken. Als er conflicten zijn, laten we kinderen dit in eerste instantie zelf oplossen. Komen ze er samen niet uit, dan nemen we de tijd het voorval met ze te bespreken. We zijn hierbij gericht op de oplossingen die de kinderen zelf hebben en vullen dit aan als het nodig is.

De ontwikkeling stimuleren

Kinderen kunnen zich op allerlei gebieden ontwikkelen. In dit pedagogisch werkplan staan verschillende manieren die we inzetten: [activiteitenaanbod](#), [kinderparticipatie](#), [competent gericht werken](#).

Mentorschap

Aan ieder kind is een mentor toegewezen, omdat wij het belangrijk vinden dat ieder kind gezien wordt. De mentor is het eerste aanspreekpunt voor zowel het kind als de ouders/verzorgers. De mentor werkt op de groep waar het kind is geplaatst, zodat er een vertrouwde relatie ontstaat.

Hij/zij volgt de ontwikkeling van het kind en zorgt ervoor dat speciale wensen rond de opvang bij alle pedagogisch medewerk(st)ers bekend zijn. Indien nodig regelt de mentor dat er afspraken gemaakt worden met betrekking tot de verzorging en/of begeleiding van het kind. Tevens bewaakt de mentor hiervan de voortgang. Ouders/verzorgers weten wie de mentor is en als hierin iets wijzigt, wordt dit met hen gecommuniceerd. In een apart document is de werkwijze rondom het mentorschap verder uitgewerkt, deze is beschikbaar voor pedagogisch medewerkers. Ook is er een brief naar ouders waarin het mentorschap kort wordt toegelicht.

We werken kindvolgend en dat betekent dat wij continue een observerende houding hebben. We kijken naar de behoeften van het kind. We luisteren naar wat ze te vertellen hebben én letten daarbij ook op de non-verbale signalen die ze zenden. Als er zorgen/vragen zijn rondom het kind, doen we ons best inzichtelijk te krijgen hoe we het kind maximaal kunnen ondersteunen en stimuleren in de ontwikkeling; we hebben overleg, analyseren en maken gebruik van filmbeelden. We streven ernaar het volgen van de ontwikkeling van het kind in de nabije toekomst ook te gaan doen volgens een vast observatie-instrument.

Privacy

Hoe ouder kinderen worden, hoe meer zij hechten aan hun privacy. En bovendien hebben zij daar ook recht op.¹⁷ Pedagogisch medewerkers vertellen daarom niet alles aan ouders en dit communiceren wij naar ouders bij de intake. Er is niet één lijn in wat we wel en niet vertellen, we kijken hierbij naar het kind. Iedere situatie is anders. Pedagogisch medewerkers maken een bewuste keuze wat zij wel of niet aan ouders vertellen. Dreigt er gevaar voor het kind of zijn/haar omgeving? Of vinden we het belangrijk dat ouders bepaalde informatie te horen krijgen? Dan communiceren wij met het kind dat wat zij vertellen iets is wat we wel met anderen (ouders/verzorgers/andere zorg) willen delen of zelfs moeten delen. We vinden het belangrijk om dit samen met het kind aan ouders te vertellen, uitgaande van zijn/haar competentie en vanuit vertrouwen. Is het iets wat gedeeld moet worden, maar wat het kind niet wil delen? Dan geven we hem de keuze in wie het vertelt. We hebben openheid en transparantie voorop staan. We willen hierin het voorbeeld geven dat problemen bespreekbaar gemaakt mogen worden.

In notulen (vanuit welke vergadering dan ook) worden alleen de initialen van de kinderen genoemd. De overdracht naar collega's is niet openbaar voor ouders. In speciale gevallen kan in overleg met de IB'er, leerkracht en ouder worden gewerkt met bijvoorbeeld een overdracht schriftje. Wij verstrekken geen informatie over de kinderen aan derden, tenzij regelgeving ons hiertoe verplicht. Wanneer wij in pedagogisch opzicht een vraag tegenkomen, zoeken wij onze onderwijscollega's op (leerkracht of IB'er). Samen kunnen we sparren over wat we zien bij het kind en zoeken naar hoe we hem/haar kunnen versterken. Zo kunnen we als professionals naast elkaar en vooral om het kind gaan staan.

De kinderen hebben soms behoefte om even alleen te spelen. Wij stellen hen hiertoe in de gelegenheid middels het creëren van hoekjes en tijdens momenten van vrij spel. Kinderen willen soms alleen in een ruimte spelen. Te denken valt dan aan muziek luisteren, lekker kletsen met elkaar of een spel doen. Dit is in overleg met de pedagogisch werker mogelijk voor kinderen met een zelfstandigheidsformulier. Hiervoor hebben wij het zogenaamde 8+ kamertje tot onze beschikking.

¹⁷ (Schreuder, Boogaard, Fukink, & Hoex, 2019)

Ouders/verzorgers

In de allereerste plaats zijn ouders/verzorgers en opvang partners in de opvoeding. Het is ons doel om samen het welbevinden van het kind voorop te plaatsen. We gaan vanuit respect én vertrouwen deze samenwerkingsrelatie aan. En zijn ons bewust van de positieve invloed die dat heeft op het kind. Ons vertrouwen en respect als ouders/verzorgers en opvang onderling, zorgt ervoor dat het kind datzelfde vertrouwen ook zal voelen.

Samenwerken

We vinden het belangrijk om onderling informatie uit te wisselen over het kind en samen een weg te zoeken in hoe we om het kind gaan staan. Dit gebeurt in eerste instantie in de momenten dat de ouder/verzorger het kind komt halen. Er vindt een overdracht plaats over wat de kinderen die dag gedaan hebben. Ook de kinderen zelf kunnen op dat moment laten zien waar ze die middag mee bezig zijn geweest. Daarnaast communiceren we over de belangrijke gebeurtenissen en nodigen we ouders uit dit ook te doen. Gaat dit over het kind, dan betrekken we het kind hier altijd bij. We respecteren de privacy van het kind.

Ieder jaar is er voor ouders de mogelijkheid een tien minutengesprek te voeren, waarin ouders en de mentor met elkaar kunnen delen hoe zij het kind zien ontwikkelen. Ze kunnen op deze momenten zoeken naar afstemming in de opvoeding, hun zorgen uitspreken of gewoon delen hoe goed het gaat. Mochten er zorgen zijn over het kind, dan is communicatie belangrijk. Ouders kunnen contact zoeken met de mentor en andersom. De mentor kan ook contact zoeken met de leerkracht van de school. Er wordt samen gekeken naar wat nodig is. Eventueel kan de pedagogisch coach hier ook iets in betekenen.

Gebruik Kidsadmin

Kidsadmin beschikt over een ouderportaal en dit is de manier waarop wij contact houden met ouders. Via deze weg sturen we foto's en informatie over wat de kinderen mee maken. Daarnaast is KidsAdmin de plek waar ouders extra dagen kunnen aanvragen of dagen kunnen ruilen. Ouders zien hier hoe de planning van de aankomende opvangmomenten eruit ziet. Ze kunnen hun facturen en jaargaven terugvinden. Als er een overeenkomst is afgesloten, kan de ouder zelf een inlog aanmaken.

Oudercommissie

De Wet kinderopvang stelt een oudercommissie verplicht op iedere vestiging en geeft die oudercommissie adviesrecht op diverse onderwerpen. Maar dat is niet de hoofdreden waarom wij een oudercommissie hebben. Wij willen een thuisgevoel creëren voor alle kinderen bij IRIS Opvang en dat doen we samen met ouders en verzorgers. De oudercommissie komt op voor de belangen van alle ouders en verzorgers, mede door gevraagd én ongevraagd advies te geven aan de directie van IRIS Opvang.

Per locatie van IRIS Opvang neemt één ouder/verzorger deel in de oudercommissie. Er wordt vier keer per jaar vergaderd waarbij er verschillende onderwerpen worden gesproken. Dit hangt af van wat de ouders/verzorgers op dat moment belangrijk vinden. Voor meer informatie over de oudercommissie kan op de [website](#) worden gekeken.

Daarnaast streven wij ernaar op iedere locatie een decentrale oudercommissie in te stellen. De decentrale oudercommissie bestaat uit minimaal 3 ouders/verzorgers die hun

kind naar deze locatie brengen. Ze vergaderen minimaal 1, maar bij voorkeur 2 keer of vaker per jaar.

Overige informatie

We informeren graag nog over een aantal specifieke zaken. Een deel hiervan staat ook in de huisregels, welke jij [hier](#) kunt vinden. Ook in de [veelgestelde vragen](#) staan verschillende antwoorden. Hieronder lichten we nog een aantal belangrijke onderdelen toe.

Ruilen en extra dagen afnemen

Zie onze [veelgestelde vragen](#) voor meer informatie.

Ziekte van het kind

Als het kind ziek wordt op de opvang, kijken we naar het welbevinden van het kind. Bij verhoging (37,5) nemen we sowieso even contact op met ouders om ze op de hoogte te stellen. Van daaruit besluiten we met ouders wat goed is om te doen en of ze het kind komen of in sommige gevallen moeten halen. Hoe het kind zich gedraagt en voelt is daarbij voor ons belangrijker dan de koorts. De pedagogisch medewerker beslist of het kind nog wel of niet kan blijven, waarbij hij/zij uitgaat van het welbevinden van het kind en van de groep. We volgen in de beslissing ook de [richtlijnen van de GGD](#) en het [boekje van thuisarts.nl](#). Dit laatste boekje is geschreven voor ouders en kan ook voor hen helpend zijn als hun kind ziek is. Mocht het kind thuis al ziekteverschijnselen vertonen, melden ouders dit altijd. Het kan zijn dat we het kind niet kunnen opvangen. Dit is opnieuw afhankelijk van het welbevinden, de richtlijnen van de GGD en het boekje van thuisarts.nl.

Medicijnen

Het kan zijn dat het kind vaste medicatie toegediend krijgt, dit wordt bij de aanmelding van het kind vermeld. Hiervoor hebben wij een 'medicijnformulier' die ouders invullen en ondertekenen. De mentor van het kind draagt de verantwoordelijkheid om de afspraken rondom de medicatie te delen met de andere werknemers en ervoor te zorgen dat iedereen op de hoogte is. Daarnaast zet zij ook in KidsAdmin wat de afspraken zijn. Ook houden de mentor en ouders contact over het medicijngebruik, bijvoorbeeld als dit veranderd. Dan wordt er een nieuw formulier ingevuld en ondertekend.

Sommige kinderen hebben medische bijzonderheden zoals een glutenallergie of epileptische aanvallen. De informatie die je nodig hebt om daar op een goede manier mee om te gaan, moet soms snel beschikbaar zijn. We hebben alle informatie beschikbaar in KidsAdmin (op de tablet). Het kan zijn dat we er, in overleg met ouders, voor kiezen een A4'tje op te hangen (bijvoorbeeld ergens in de keuken) met de belangrijkste informatie en een foto van het kind.

Het kan ook zijn dat een kind tijdelijke medicatie heeft, zoals antibiotica. Ook dan wordt het medicijnformulier ingevuld en ondertekend door ouders. Deze moeten wij hebben ontvangen voordat het kind de medicatie kan krijgen.

Mediaplan

Media is tegenwoordig niet meer weg te denken uit de levens van de kinderen. Ze groeien ermee op. We vinden het belangrijk dit op een bewuste manier in te zetten, zodat het bijdraagt aan de ontwikkeling. Dit kan bijvoorbeeld door het internet te gebruiken als kinderen vragen hebben over bepaalde onderwerpen. Of door een kookvideo die ondersteunt bij het maken van een gerechtje. Ook DoenKids heeft online een database vol met leuke activiteiten. Kinderen krijgen de mogelijkheid hier zelf

doorheen te gaan en activiteiten uit te kiezen. We zetten media niet in voor een spelletje of het kijken van een filmpje, wel zetten we soms met de iPad of de telefoon een muziekje op. De mobiele telefoons van de kinderen blijven in de tassen en gebruiken we niet op de BSO. We geloven dat kinderen heel goed kunnen spelen zonder extra media. Dit zien we ook terug in de praktijk.

Feestelijke gebeurtenissen in het gezin

Het kind staat centraal en van daaruit vinden wij het belangrijk ook aandacht te hebben voor de feestelijke gebeurtenissen in zijn/haar leven zoals de geboorte van een broertje/zusje. Ook hierin willen we kijken naar de behoefte van het kind en stemmen we met ouders af wat een passende manier is om die aandacht te geven. Het ene kind vindt het leuk om uitgebreid te vertellen, een foto mee te nemen en te trakteren. Het andere kind heeft hier misschien niet zoveel behoefte aan. Wij maken ruimte voor beide. Mocht er getrakteerd worden, dan vinden we het fijn dat dit in overeenstemming met ons voedingsbeleid gebeurt. Er zijn gelukkig veel gezonde en leuke traktaties te verzinnen en daarin denken we ook graag mee.

Christelijke feestdagen

Vanuit onze christelijke identiteit vinden we het belangrijk aandacht te besteden aan de christelijke feestdagen. Wat hierbij voorop staat is dat we kijken naar de gebeurtenis achter de feestdag. Dit betekent dat we met kerst focussen op de geboorte van Jezus. Kerstmannen en rendieren vind je bij ons niet terug. We doen dit door activiteiten aan te bieden die passen bij de feestdagen en we hebben aandacht voor het verhaal. We streven ernaar hierin ook af te stemmen met de school. Wanneer is de viering en in welke mate wordt er aandacht aan besteed?

Privacy en social media

Als een kind wordt aangemeld bij IRIS Opvang vullen ouders een intakeformulier in. Een van de vragen die wordt gesteld is of het kind op de foto mag. Het gaat dan om een herkenbare foto van het kind dat alleen met zijn/haar eigen ouders wordt gedeeld via het ouderportaal. Aan ouders wordt medegedeeld dat dit in KidsAdmin wordt geregistreerd en dat ze het daar kunnen aanpassen. Delen we foto's met de hele groep ouders via het ouderportaal? Dan worden de kinderen onherkenbaar gefotografeerd.

We plaatsen ook regelmatig foto's op social media (Facebook/Instagram). Hier zijn de kinderen altijd onherkenbaar. Dit doen we door hen te fotograferen van de achterkant, van boven of zo laag dat hun gezichten niet te zien zijn. Het kan ook zijn dat we de gezichten wazig maken. We noemen ook geen namen van de kinderen. En net als de privacy van de kinderen, vinden we ook de privacy van de medewerkers belangrijk. Ook hen zetten we zoveel mogelijk onherkenbaar op de foto.

Veiligheidsbeleid

Fysieke veiligheid is uitermate belangrijk, daarom voldoen onze gebouwen aan alle voor de kinderopvang geldende wet- en regelgeving. Jaarlijks houden wij een ontruimingsoefening, samen met de kinderen. Bij de inrichting van de opvang hebben we kindvriendelijke normen gehanteerd. Zo zijn er bijvoorbeeld vingerbeveiligingstrips bij de deuren en hebben we stopcontactbeveiliging geplaatst. Op basis van de wet innovatie kwaliteit kinderopvang hebben wij een beleid Veiligheid en Gezondheid opgesteld. Er is een RIE uitgevoerd door middel van een Quickscan. De grote en minder grote risico's zijn in kaart gebracht. Jaarlijks wordt dit door middel van een check geëvalueerd. We maken gebruik van een ongevallen registratie en evaluatie. Tijdens een klein team overleg en locatieoverleg staat veiligheid en gezondheid op de agenda.

We kijken steeds kritisch hoe we situaties en procedures kunnen verbeteren.

Emotionele veiligheid is minstens zo belangrijk. Hoe we dit bieden is beschreven in eerdere paragrafen.

Protocollen en werkinstructies

Bij IRIS Opvang staat kwaliteit hoog in het vaandel. Dit betekent, dat wij onze handelswijze hebben vastgelegd in protocollen en werkinstructies. Hierdoor handelt al het personeel bij IRIS Opvang op eenzelfde manier. Een aantal van deze protocollen staat hier onder kort beschreven.

Calamiteiten, veiligheid, gezondheid en preventie

Op iedere locatie ligt een ontruimingsplan. Er wordt jaarlijks een ontruimingsoefening gehouden. Er worden maatregelen getroffen om de veiligheid en gezondheid van de op te vangen kinderen zoveel mogelijk te waarborgen en de risico's te beperken. IRIS Opvang heeft een beleid veiligheid en gezondheid opgesteld. De gezondheidsregels worden in huisregels voor kinderen, ouders en medewerkers opgesteld. We hanteren de richtlijnen van de GGD.

In het beleid Veiligheid en Gezondheid wordt ingegaan op de kleine risico's die zich voordoen in speelsituaties. Als pedagogisch medewerkers bespreken we dit regelmatig in de klein team vergadering. We hebben regels die locatiespecifiek zijn gemaakt en gaan hierover in gesprek met de kinderen. De regels staan genoteerd in een 'levend document' wat wordt bijgesteld als we samen beslissen dat regels aangepast moeten worden of er nieuwe regels bij komen. Op deze manier leiden we de speelsituaties met kleine risico's in goede banen en geven we kinderen de kans zich te ontwikkelen in de omgang met die situaties.

Voedselhygiëne en gezondheid

De Wet op de Productaansprakelijkheid bepaalt dat IRIS Opvang verantwoordelijk is voor het verstrekken van een veilig product (zoals eten en drinken) aan de kinderen. De Warenwet (waarin de hygiëne code voor kinderdagverblijven is opgenomen) bepaalt in aansluiting hierop dat IRIS Opvang een zodanig systeem voor voedsel hygiëne hanteert dat tijdens alle fases van het voedsel proces er op een hygiënische verantwoorde manier wordt gewerkt. Om een gezonde omgeving te kunnen realiseren zijn naast de schoonmaakroosters (volgens richtlijnen van de GGD) ook regels nodig waaraan kinderen, ouders en medewerkers zich houden.

We hanteren preventieve maatregelen bij warm weer. Deze staan beschreven in een hitteprotocol.

Met behulp van het beleidsplan veiligheid en gezondheid wordt inzichtelijk gemaakt hoe we op onze locaties werken. Met als doel de kinderen en medewerkers een zo veilig en gezond mogelijke werk-, speel- en leefomgeving te bieden waarbij kinderen leren omgaan met kleine risico's en zowel zij als de medewerkers beschermd worden tegen risico's met ernstige gevolgen.

Voeding

Wij willen kinderen verschillende smaken aanbieden zowel hartig als zoet. Wij houden rekening met allergieën bij kinderen. Daarvoor hebben in KidsAdmin alle bijzonderheden vermeld onder het kopje verzorging. We hanteren de richtlijnen van het voedingscentrum. Dit is uitgewerkt in ons voedingsbeleid.

Kindermishandeling

Kinderopvang is bij uitstek een plaats waar (een vermoeden van) kindermishandeling gesignaleerd kan worden. Kindcentra dragen een eigen verantwoordelijkheid voor het signaleren van kindermishandeling en voor het ondernemen van actie na het signaleren. De signalen voortkomend vanuit de meldcode moeten n.a.v. de stappen worden doorgegeven aan de instanties die hulp kunnen bieden aan het gezin. De pedagogisch medewerkers en de managers hebben hierin een duidelijke taak. Zij zien de kinderen regelmatig en kunnen opvallend of afwijkend gedrag signaleren. Nadat zij signalen hebben opgemerkt is het ook hun taak actie te ondernemen aan de hand van de meldcode. Wij verwijzen hier naar de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling van IRIS Opvang waarin de Sociale kaart is opgenomen. In de door IRIS Opvang gebruikte Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is hiervoor een stappenplan opgenomen. Het onderwerp seksualiteit en intimiteit is een onderwerp dat regelmatig wordt besproken. Het is een onderwerp dat structureel op de agenda staat in de verschillende overlegvormen. Het is een onderdeel van ons veiligheid en gezondheidsbeleid. Dat betekent dat het een continu proces betreft.

Bibliografie

- Besluit Kwaliteit Kinderopvang.* (2020, oktober 1). Opgehaald van overheid.nl: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0039936/2020-10-01>
- Bureau Kwaliteit Kinderopvang. (2017). Opgeroepen op januari 25, 2021, van Stichting BKK: https://www.stichtingbkk.nl/images/Ped._Curriculum_compleet_LR.pdf
- Cellesbroek Kampen.* (z.d.). Opgeroepen op mei 25, 2021, van allecijfers.nl: <https://allecijfers.nl/ buurt/cellesbroek-kampen/>
- Drie-uursregeling.* (sd). Opgeroepen op februari 10, 2021, van <https://ondernemersplein.kvk.nl/drie-uursregeling/>
- Inzet van beroepskrachten.* (sd). Opgeroepen op februari 10, 2021, van Veranderingen Kinderopvang: <https://www.veranderingenkinderopvang.nl/kwaliteit/wet-ikk/ikk-voor-ondernemers/kinderopvang-is-een-vak/inzet-van-beroepskrachten>
- Pijl, M. (2013). Janus Korczak; een kind is een volwaardig persoon. *Kiddo*, 43-44.
- Schreuder, L., Boogaard, M., Fukkink, R., & Hoex, J. (2019). *Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

